

Mile Maksić

Suha Mlaka – selo u Slavoniji

Zagreb, SKD Prosvjeta, biblioteka »Posebna izdanja«, 2004., 413 str.

Prošle je godine SKD Prosvjeta u svojoj biblioteci »Posebna izdanja«, što je uređuje Čedomir Višnjić, objavilo monografiju slavonskoga sela Suha Mlaka autora Mile Maksića. Predgovor je napisao dr. sc. Božidar Stanić.

Monografija sela Suha Mlaka Mile Maksića jedna je od rijetkih knjiga ove vrste u nas. Općenito se može reći kako imamo relativno malo ovakvih monografija, a pogotovo za tako dugo vremensko razdoblje (1526.-2003.) i sa ovako svestranom obradom različitih aspekata seoskoga života. Zasluga je to svakako autora i metodologije koju je pri koncipiranju i pisanju monografije primijenio. Autor je, naime, rođen u tom selu gdje je i duže vrijeme radio kao učitelj u osnovnoj školi. Dakle, proživio je u njemu svoje djetinjstvo i dječastvo, svoje zrele godine rada, bio aktivnim sudionikom mnogih događanja u selu, a i promatračem svega što se u njemu zbivalo. Mnogo toga je sustavno zapisivao, a pri pisanju se koristio i različitom dokumentacijom o selu, kao i sjećanjima drugih, koja je također sustavno zapisivao. Već u samome navedenom pristupu sadržano je više metoda kojima se služi ruralna sociologija, pa se monografija *Suha Mlaka – selo u Slavoniji* autora Mile Maksića slobodno može ocijeniti vrijednim doprinosom upoznavanju razvitka ruralnih sredina u nas.

Svestrana obrada teme ogleda se u tome što je autor prikazao gotovo sve aspekte sela i seoskog života. Tako u djelu nalazimo opise prekrasne prirode i ambijenta u kome je smješteno to selo, privrednih resursa, povijesnih događanja u užem i širem okruženju, narodnih običaja, detaljne opise poljoprivrednih radova i mnoštvo drugih tema iz seoskog života, posebno obiteljskog. Među vrijednije priloge svakako spada autorov prikaz kućne zadruge u selu Suha Mlaka, koji ima sociološki, kulturološki i etnološki značaj, pogotovo što takvih priloga manjka u hrvatskoj historiografiji.

Autorov stil je literaran i maštovit, dakako i originalan utoliko što koristi jezičnu ekspresiju svojih suseljana, pa je radi lakšeg praćenja teksta sastavio i »Rječnik starog suhomlačkog govora i tada korištenih stranih riječi i izraza«, koji sam za sebe ima i lingvističku vrijednost.

Sadržaj knjige veoma je razudeni i opširan, te ga u cijelosti nije moguće prezentirati u kratkom prikazu. Nakon autorovih *Uvodnih napomena* i *Predgovora* dr. sc.

B. Stanića, slijedi *Uvodni dio: Slavonija – regija u kojoj se nalazi selo Suha Mlaka*, potom *I. dio: Selo Suha Mlaka – nastanak sela, ekonomski resursi, običaji*, *II. dio: Drugi svjetski rat, stradanja sela od 1941. do 1945. godine*, te *III. dio: Izgradnja i obnova ratom uništenog sela*. Na kraju su »Prilozi« i »Literatura«. Od mnogih podnaslova navest ćemo nasumce samo neke zanimljive: »Prva naseljavanja sela Suha Mlaka«, »Položaj žene u kućnoj zadruzi«, »Narodni običaji kod ženidbe i udaje«, potom kod rođenja i krštenja, kod sahrane umrlih, kod odijevanja, za vrijeme crkvenih blagdana, rada u mobi, »Kolinje: radost, ritual i običaj«, »Jela koja su kuhale naše bake«, »Dječje igre i nestašluci«, »Seoski Romi«, »Stradanja sela od 1941. do 1945. godine«, »Uvođenje električne struje u Suhu Mlaku«, »Promjena demografske i nacionalne strukture sela«, »Priče i dogodovštine iz Suhe Mlake«, »Značajnije ličnosti sela Suha Mlaka«, i dr.

Za način i stil života u prošlim vremenima kada su u nas selo i seoski uvjeti života bili dominantni, mnogi tekstovi iz ove knjige, zbog svoje edukativnosti i izvornosti, imaju antologijsku vrijednost, pa bi kao takvi mogli naći svoje mjesto i u školskim čitankama i udžbenicima.

Recimo i to da knjiga sadrži zanimljivu i vrijednu dokumentacijsku građu: fotografije, fotokopije raznih dokumenata i zapisa, zemljopisne karte i dr., što je sadržajno upotpunjuje i pridaje dodatnu vrijednost. Značajna dopuna »Bilješki o piscu« na kraju knjige svakako je i autorova *Pjesma o zavičaju* (str. 345), koja govori o emocijama i unutarnjem svijetu autora.

Na kraju valja pripomenuti kako bi jedna temeljitija redakтура i sistematizacija teksta mogla znatno poboljšati neko naredno izdanje ove vrijedne knjige.

Vladimir Cvjetičanin
Zagreb, Hrvatska